

Від великого до смішного – лише крок

Інтерв'ю з автором і актором студії «Вечірній квартал» Олександром Пікаловим

Розмову веде **Костянтин КОВАЛЬ**

– *Олександр, ви смієтеся над українським політичним бомондом, а чи легко над ним сміятися?*

– Сміятися... можна по-різному. Ситуація, що склалася в нашій країні, має великий вплив на вибір гумористичної теми.

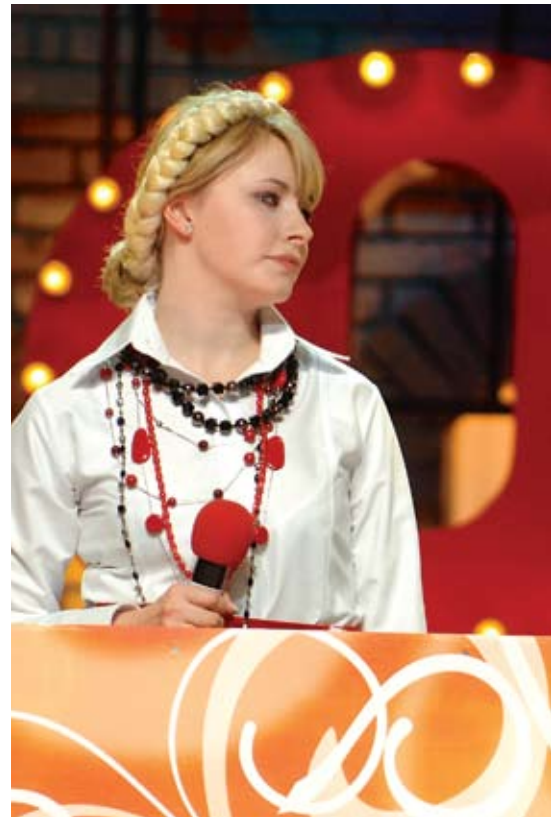
– *Ким ви себе вважаєте в душі?*

– Самі себе ми вважаємо не артистами естрадного жанру, а блазнями. Є така дуже давня професія – королівський блазень. Так, ми блазні і пишаємося тим, що наші слова, з нотками сарказму і надмірним вихвалянням, долітають до сердець звичайних глядачів і до мозку наших королів. Блазень завжди каже правду, хоч би якою гіркою вона була. І до його слів завжди прислуховуються. Але за таку правду не завжди хвалять. І блазневі доводиться жартувати в такій формі, аби розумні люди – зрозуміли, а дурні – просто реготали. Ми намагаємося розвиватися саме в цьому напрямі. У «Вечірньому кварталі» завжди весело тому, що ми говоримо серйозно, навіть дуже серйозно про такі речі, про які не можна не говорити. У сатирі все доходить швидше. Скажімо, реклама. Чим вона смішніша – тим краще сприймається. Коли про наявні проблеми говорять дуже довго і дуже серйозно – вони не вирішуються. А коли мало і влучно, та ще й ці слова «припікають» – справа рушає з місця.

– *Серйозне в гумористичній формі справді доходить швидше, але ж не кожна серйозна особа може похвалитися почуттям гумору...*

– На щастя, людей без почуття гумору – одиниці.

➔ **– Проте кожна одиниця мріє стати, як мінімум, десяткою.**

– Нулі приписувати можна, але нулі – то лише нулі. На жаль, доволі часто ці нулі дошкряляють справжнім одиницям і перетворюють їх із вагомих чисел на десяткові дробки. Почет робить королів.

– Історія знає чимало прикладів, коли жарти королівських блазнів суттєво впливали на внутрішню та зовнішню політику держави. За чотири роки «Вечірній квартал» перетворився, без перебільшення, на народну партію. У чому його феномен?

– Одного разу батьки причепурили нас, навантажили ранцями й привели на свято першого дзвоника до нібито звичайної криворізької школи. З неї все й почалося, а можливо – продовжилось. У будь-якій, не лише творчій, індустрії (це стосується і футболу, і політики) школа – основа основ. Так би мовити, база. І хоча самородки в житті трапляються нерідко, найчастіше їх не помічають. А в нашій школі були цікаві традиції КВК і класний СТЕМівський рух (Олександр керував СТЕМом «Безпритульник»). Нам пощастило не лише з учителями – ми змагалися з сильними суперниками. Їздили на фестивалі. Запозичували досвід

у вже «професійних» криворізьких гравців у КВК. Були такі команди – «Шпана» і «Кривий Ріг–Запоріжжя Транзит». Потім створили наш «95-й квартал». А коли в КВК нам стало затісно, з'явилася студія «Вечірній квартал».

– «Затісно» – це натяк на ваш вихід із вищої ліги Клубу веселих і кмітливих?

– Особисто для мене КВК – це була не просто гра, а стиль життя. Щодо гри на сцені, у кожній лізі – гра на бали зі своїми підводними течіями та рифами. Ми дуже довго грали в КВК. А потім нам набридло «грати на бали». Захотілося вільної творчості, закортіло спробувати свої сили в кіно, стати ведучими якихось програм й авторами власних проєктів. Образно кажучи, нам стало дуже затісно в підліткових поношених джинсах.

– КВК останнім часом дедалі більше перетворюється на таке собі шоу. Що ж до «Вечірнього кварталу», то глядачі доволі часто сприймають ваші виступи не як вистави, а як ігри однієї команди КВК...

– Скажу більше. Ми любимо шоу. За великим рахунком, усе наше життя – це велике шоу, що, я сподіваюся, ніколи не припиниться. А в старому КВК мені

подобалися конкурс капітанів і розминка. Тобто не домашня заготовка, а чесне змагання наживо. Цей прийом активно використовуємо в нашій студії. Адже найголовніше в будь-якому шоу – не постановка, а наповнення. Не дійові особи, а сюжет. Ви питали, у чому феномен «Вечірнього кварталу». У тому, що нам давно за 30. У тому, що за роки співіснування ми не набридли одне одному. У тому, що Вовка, Вадим, Олена, Жень розуміють одне одного без слів. І в тому, що навчилися відрізняти чорне від білого і професіоналізм від самодіяльності. На самодіяльність попиту немає. Халтура на естраді не проходить.

Ми не розфарбовуємо себе гримом і не чіпляємо кумедних носів. Просто виходимо на сцену і спілкуємося з ровесниками. Ми вдячні їм за те, що вони нас розуміють і приходять саме заради живого й чесного спілкування.

– За яким принципом відбираються «гості» «Вечірнього кварталу» й що треба зробити українському політикові для того, аби ви його вивели на сцену?

– У нас (сміється) дуже сильна й дуже примітна політична еліта. Куди не глянь, на білбордах, у прямому ефірі, на перших шпальтах, скрізь – вони.

Хай би там що казали у ЄС, а суспільство в нас справді демократичне. Ми, не криючись, можемо говорити те, що думаємо, і відверто висміювати цю незрозумілу палацову боротьбу. А щоб потрапити на сцену «Вечірнього кварталу», нашим політикам треба так дошкулити народові й нам особисто, аби ми дуже швидко відчули всі їхні нововведення й тарифи на власній шкурі і щоб нам дуже захотілося подякувати за якісну й плідну роботу. Не відповісти на «жарти» деяких осіб було б зовсім неправильно. Не хочю сказати, що я і мої друзі зовсім бідні, але всі ми в кредитах, як у шовках. І від цих валютних стрибків нам зовсім не весело.

– **Чи над усіма дозволено сміятися? У «Вечірньому кварталі», як не крути, завжди одна «велика п'ятірка».**

– Там, у реальності, також одна велика п'ятірка. На одній зі «Свобод слова» Арсеній Яценюк почав жалітися: мовляв, ці чотири фракції не дають спокою. Його питають: «А хто конкретно?» – «Дві великі, одна менша і ще одна зовсім маленька». Насправді в українській політиці небагато помітних фігур. Уже кілька років не припиняється боротьба між

трьома-чотирма політичними силами. Навкруги щось змінюється, хтось приходить, хтось іде, а вони – безсмертні, як МакКлауд.

– **Якщо не займатися політикою, політики займуться вами. «Вечірньому кварталу» не пропонували стати під чийсь партійні прапори?**

– Пропозиції були, але... Знаєте, у чому проблема КВК 1970-х? Вони жартували щодо пиріжків із папером, але не сміли кепкувати з тих, хто годував нас паперовими пиріжками. Без політики і без політиків той КВК просто вмер. А коли у 80-ті відродився – став іншим, не «пиріжковим». І це, як мені здається, зробило його тим, чим він зараз є. Так, реклама і політика – це два кити, на яких тримається планета гумору. Але без третього кита, ім'я якому «побут», тобто звичайні людські стосунки, ця «земля» давно пішла б на дно. Скажу відверто, у нас багато різноманеврих номерів, що ніколи не застаріють. Політики приходять і йдуть, а стосунки між чоловіком і жінкою залишаються такими самими, як були завжди. Якщо спитаєте, у чому привабливість нашого квартального політичного бомонду, відповім. У тому, що наша

«Юлія Володимирівна», спілкуючись із нашим «Віктором Андрійовичем», говорить з ним не як політик з політиком, а як жінка з чоловіком. Цей жарт залишиться надовго.

Чотири роки тому, коли ми починали працювати над своїм проектом, більшість наших жартів мала саме побутовий характер. Згодом на хвилі тих подій, що відбулися в країні, ми дійшли висновку: нам без політики не можна, адже всі події змішані на ній. І хай би за що ми бралися – обов'язково повертаємося до невмирущих політичних тем. Навіть, здавалося б, така тема, як 8 Березня. Тут можна говорити і про примхи вагітних жінок, обіграні Володею й Оленою, і про те, що всі чоловіки – сво., і про те, що всі вони безрукі. Ми прагнули зробити цю виставу взагалі аполітичною. Але, погодьтеся, навіть у цій неполітичній темі, якщо 8 Березня не згадати про Юлію Володимирівну, люди нас просто не зрозуміють.

– **Отже, всі чоловіки сво., і страждають вони 8 Березня за повною програмою, і, напевно, мріють зіграти роль жінки, але не на сцені «Вечірнього кварталу», а на великій політичній сцені?** ➔

→ – Ми намагаємося бути безпартійними, ні на що не впливати і не нав'язувати своєї думки.

– Та чи можна жити в Україні й дотримуватись абсолютного, хай і озброєного до зубів, нейтралітету?

– Ми навіть намагалися грати без політики й ставити без неї цілі концерти. Але публіка, точніше – глядач, вимагає від нас більшого. І ми задовольняємо цю потребу. Скажімо, знову 8 Березня. Чоловіки, як вважають українські жінки, безрукі й нічого від них не діждешся. Те, що вони намагаються зробити для жінок і без жінок, дуже кумедне.

– Звідки берете теми?

– Ми нічого не вигадємо. Найцікавіше те, що реальне. Скажімо, коли ставимо номер про вагітну жінку, публіка, незалежно від партійного та соціального статусу, за животи хапається, сміється і киває на власних дружин.

– Тобто одна з причин вашого успіху в тому, що ви порушуєте теми, які лежать на поверхні, і представляєте свої знахідки тим, хто ходить поруч з ними і нічого цього не помічає?

– Саме так.

– Олександр, якщо ви не проти, повернімося до теми політичного нейтралітету. Я зрозумів, що пропозиції були, але ви все ж таки відмовилися?

– Звісно, були. Але зрозумійте нас правильно: якби «Вечірній квартал» і пристав до тієї чи іншої політичної сили, він втратив би свою народність. Це по-перше. А по-друге, чи могли б ми критикувати своїх однопартійців? І скільки було прикладів, коли яскраві, талановиті актори вирішили стати під чийсь прапор й остаточно зійшли зі сцени. А по-третє, у нас дуже великий колектив – понад 50 акторів та авторів. У кожного свої уподобання. І в грудні 2004-го були різкі заяви про власні бажання та бачення. Якоюсь мірою наш «Вечірній квартал» нагадує всю Україну – у нас немає єдиної думки. Але її й не може бути! У великій кількості людей велика палітра поглядів, і якщо віддавати перевагу одним і нехтувати іншими – це призведе до катастрофи. Емоції, амбіції – все це є, а коли починається робота – ми всі працюємо разом.

– Герцен казав: «Від голоду врятує кусень хліба, а що врятує від передання?». Ви вирішили «не передати»?

– Нам просто хочеться робити те, що нам подобається робити. А робити те, до чого нас змушувала б партійна дисципліна чи ще щось, – це, вже, вимагає, не для нас.

– Отже, свобода понад усе?

– Не хочу говорити про всіх, але я за натурую – вільна людина. І якщо мені щось не до вподоби, то жодною мотузкою не стримаєш.

– Стосовно «мотузки». У великому творчому колективі потрібен залізний кулак. Коли починаються «розбірки» і гвалт, хтось має гримнути й це припинити.

– У творчості завжди якийсь конфлікт. Але у творчій суперечці народжується істина. Якщо є з чого вибирати. В нас п'ять авторських груп. Кожну вважаємо геніальною. Якщо керівниц-

«У «Вечірньому кварталі» завжди весело тому, що ми говоримо серйозно, навіть дуже серйозно про такі речі, про які не можна не говорити»

тво вирішило ставити цю сцену – все приймається, якщо ні – скидається в комп'ютер на диск С – і жодних балачок. І ще, стосовно «залізного кулака». Є таке поняття, як дисципліна. Існують писані й неписані правила, яких намагаємося не порушувати. Трапляється різне, але всі на одного не чекають. Якщо, скажімо, домовилися починати о 12.00, всі в призначений час на місці. Або, приміром, у нас великі новорічні канікули – 13 днів гуляємо. Як із цього штопору вийти? Без сильного слова повернутися до нормального робочого режиму непросто.

Можливо, я відкрию вам секрет, але у творчому колективі демократії бути не може. Так само і в сильного народу. У широкому розумінні цього слова. Нам потрібен міцний керівник, який зуміє налагодити вертикаль влади. На жаль, усі ми – і українці, і білоруси, і росіяни – не можемо без царя.

– У класичному варіанті кожної вистава закінчується вигукми: «Автора!». Ваші автори

з'являються на сцені під час вистави і навіть виступають із сольними номерами.

– Вчора у Валерки, який зробив номер із шахами, був день народження. Він проголосив жартівливий тост: «Я хочу випити за ті часи, коли в нас було лише три авторські групи!» Раніше, у «95-му кварталі», нам писали 3–6 авторів. Потім їх стало більше. Їхні команди розбігалися, а авторський хліб – на пері. Але в «Студії Квартал-95» дуже жорсткий відбір. Хтось залишився, хтось не вписався. Скажімо, відомий номер із шахами. Валера написав його два роки тому. Але цей номер не вписувався в програму. І два роки чекав свого часу.

– Як сильні світу цього реагують на жарти? Можливо, декому щось не подобається?

– У Росії існує така традиція: щоразу напередодні виборів кандидат у президенти збирається на КВК. Організовує, так би мовити, культпохід у народ. Щоб рейтинг підвищити й показати, що також має почуття гумору.

Останнім часом, після нашого переїзду з Жовтневого палацу в «Україну», публіка дещо змінилася. Почали з'являтися дуже впливові політики. За своїми каналами ми дізнаємося, хто до нас прийде, й інколи влаштуємо для них несподіваний прийом. Жарт, розрахований на присутніх, викликає більшу реакцію. Скажімо, нещодавно вивели на сцену Арсенія Петровича. Він, коли залишав місце спікера, заявив: «Раз так – піду у «Вечірній квартал». Побачивши його в залі, ми не могли не нагадати панові Яценюку: «Казали вийдете на сцену – тож виходьте».

– Про моду у «Вечірньому кварталі». Два роки тому на «Фешн-вік 2007» ви запропонували «вечірній» стиль. Разом з вами на подіум виходили Ані Лорак і Лілія Подкопаєва. Ви представляли дуже стильні речі, у тому числі краватку-панчоку, сорочку з відірваними талонами «Зніму з себе дорого», пальто з кишенями для різних валют і кварталний тіжальний набір. Без перебільшення, та колекція була справжньою «бомбою». Де вона зараз?

– Розійшлася. Більшість предметів із колекції Христини Бобкової про-

дано на благодійницькому аукціоні. А зібрані кошти передали хворим дітям. Цей проект виник випадково. На «Танцях із зірками», де Вовка посів перше місце, він познайомився з Христіною. А на той час у нас уже була ідея створити свою колекцію моди, і саме після цього знайомства все вирішилося саме по собі. Проект був некомерційний, але ж друзям ми не відмовляємо. На фешн-вік грошей не збирали. Але ж як аплодувала публіка, коли Олена й Вова вивели на подіум своїх донечок у сорочках із фотографіями «Вечірнього кварталу»! Ми – такі солідні і вони – такі маленькі дівчатка. Вже потім нам пропонували запустити «фірмові» футболки з портретами й автографами. Але нам платять гроші за талант і за роботу, а фізіономіями ми не торгуємося.

– *Будь ласка, кілька слів про життя-буття поза сценою «Вечірнього кварталу».*

– Особливо розповідати нема чого: ми – звичайні люди. Наші діти, так само як і ми, – між собою ровесники. Моему Мишкові три роки, ганяє м'яч по всій

Посміхайтесь, панове. Серйозний вираз обличчя не свідчить про наявність розуму. І найбільші у світі дурниці роблять саме з серйозним виразом

квартирі – сподіваюся, стане футболістом. З двох років усіх упізнає: Женья, Вова... Дружить із Вовиною Сашкою і Вадимовим Ванькою.

– *Ви дружите все життя. За 30 років не набридли одне одному?*

– Яюсь поверталися з гастролей. Втомлені: за 39 днів – 45 концертів. Кажу:

«Все, мабуть, треба розбігатися. Завтра прощальні шашлики на Русанівці – і баста». Зупинилися біля якоїсь забігайлівки. Як були в спортивних костюмах і капелюхах, вискочили якихось салатів купити. Продавці вклякли – не повірили. Потім позбігалися звідусіль, почали просити автографи, своїх кликати. Салатів дали безкоштовно. Ми з усім цим добром знову сіли в автобус. Подивились одне на одного, посміялись. А наступного дня приготували шашлики і про те, щоб розбігатися, вже й не згадували.

– *Якби вам довелося зіграти дуже серйозну роль – скажімо, під куполом Верховної Ради?*

– Я видав би наказ – платити заробітну платню за трудовнями. І процитував би Сковороду: «В житті треба робити те, що тобі легко дається, але робити це дуже серйозно».